

ALGEMEENE TYTELS, WAAR ONDER VERSCHEIDENE
ENKELDE GENEESMIDDELEN BEGREEPEN ZYN.

- De vyf openende Wortels : { Water Eppe,
Spargie,
Fenkel,
Steenbreeken.
Muizendoorn, Keerbezien.
- De vyf verzagende Kruiden : { Heemst, of witte Maluwe,
Maluwe, of Kaasjeskruid,
Bingelkruid,
Muurkruid,
Violen.
- De vier Hartsterkende Bloemen : { Bernagie,
Offetong,
Roozen,
Violen.
- De vier grooter heete Zaaden : { Anys,
Karwey,
Kommyn,
Fenkel.
- De vier kleiner heete Zaaden : { Biffchopskruid,
Steen-Pieterfelie,
Water Eppe,
Wilde Krooten.
- De vier grooter koude Zaaden : { Water Meloenen
Komkommers,
Kouwoerden,
Meloenen,
- De vier kleiner koude Zaaden : { Sichory,
Andyvie,
Latuw,
Porfelyn.
- De vier Haairkruiden : { Vrouwen, of Venus-haair,
Engelsch Venushaair,
Muur Ruit,
Miltkruid.
- De vier windbreekende Bloemen : { Kamillen,
Moederkruid,
Dille,
Meliloten, of Steenklaver.

De enkele Geneesmiddelen van elken der bovenstaande Rangen zyn dikwyls te gelyk gebeezigd geworden, onder derzelve algemeene benaamingen. Doch deeze wyze van doen houdt by ons nu gantschelyk op; en gevolgelyk zyn deeze benaamingen nu uitgeschrapt, zoo wel in de *Londensche*, als in de *Edinburgsche Apotbeeken*, hoewel ze in eenige buitenlandsche nog behouden zyn.

ALGEMEENE REGELEN, OM DE ENKELE GENEESMIDDELEN TE VERGADEREN EN TE BEWAAREN.

W O R T E L S.

Jaarlyksche Wortelen moeten opgenomen worden eer ze steelen of bloemen uitschieten: tweejarige meest in den herfst van het zelfde Jaar, in welk het zaad gezaaid is: de langduurige, als de bladeren afvallen, en gevolgelyk gemeenlyk in den Herfst. Als ze schoon gewasschen, van aard en stof gezuiverd en van de verrotte en verwelkte vezelen ontdaan zyn, moeten ze opgehangen worden, in eene (war-me) schaduwagtige luchtige plaats, tot dat ze genoeg gedroogd zyn. De dikker Wortels moeten overlans door, of overdwars in dunne schyfjes gesneden worden. Zodanige Wortels, die hunne kragten door het droogen verliezen, [of die vereischen dat ze versich bewaard worden, tot meer gemak van derzelve gebruik in zekere gedaanten], moeten in droog Zand begraven, en dus bewaard worden [E.].

Twee Jaargetyden zyn 'er, in welken de tweejarige en langduurige Wortels gehouden worden het fleurigste te zyn, de Herfst en de Lente; of liever de tyd, wanneer de steelen of bladeren afgevallen zyn, en die, in welken de groei wederom van nieuws staat te beginnen, of pas begonnen is; welke tyden bevonden zyn heel veel te verschillen in verschillende planten.

Het COLLEGIE van *Edinburgh* ordonneerde, in de twee eerste Uitgaven hunner *Apotbeek*, dezelve in de Lente uit te graaven, na dat de bladeren gevormd waren; in de derde Uitgave werdt de Herfst voor beeter gehouden, en deezen voet heeft men in de volgende gehouden. De Wortels zyn inder-

daad, in 't algemeen genomen, het kragtigste in de Lente: maar dewyl ze in dien tyd ook het sappigste zyn, en gevolgelyk in het droogen veel rimpelen, en moeijelyk te bewaaren zyn; zoo wordt het doorgaands raadzaamer geoordeeld, dezelve in den Herfst op te nemen. Nogthans is 'er geen Regel zonder uitzonderinge: want de wortel van Kalfsvoot (a), wordt zelfs in 't midden van den Zomer opgenomen; zonder eenig vermoeden, dat dezelve zoo kragtig niet zyn zoude, als in andere Jaargetyden; terwyl de Engelen wortel (b), geduurende den Zomer, werkeloos is, in vergelyking van 't geene hy was in den Herfst, de Lente, of den Winter.

KRUIDEN en BLADEREN.

De Kruiden moeten vergaderd worden als de bladeren tot hunnen vollen groei gekomen zyn, eer de bloemen ontluiken; maar van sommige planten zyn de bloeiende toppen beeter. Zy moeten op dezelfde wyze, als de Wortels, gedroogd worden [E.].

Om de bladeren te vergaderen kan mogelyk even zoo mit een algemeene Regel voorgeschreeven worden, als voor de Wortels; want alhoewel de meeste kruiden zich in hunner meesten fleur vertoonen, omtrent den tyd, dat ze bloeijen, of kort te vooren; zoo zyn 'er echter zulken, in welken de geneeskragtige deelen overvloediger zyn op een ander tydftip.

Dus zyn de bladeren van Kaasjes kruid, en van Heemst of witte Maluwe, het slymigste, als zy jong zyn, en omtrent den tyd van den bloei

(a) *Radix ari.* (b) *Angelica radix.*